herpy

PILGIFTFROSKER

Ruby Poison Frog

Ameerega parvula

Ameerega parvula er en liten, dagaktiv pilgiftfrosk på 18-24 mm fra løvlaget i regnskogen i det vestlige Amazonas-lavlandet og ved foten av Andes. Ryggen er svart med mørkerøde flekker, og undersiden er blå og svart marmorert. Arten holdes sjelden, og det finnes bare lite kunnskap om stellet.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Epipedobates parvulus; Dendrobates parvulus*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**18-24 mm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**10-15 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskap	**Ingen** Oppdrettede dyr. Viltfangede dyr kan beholde giften lenge
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-26 °C**
Temperatur, natt	**20-22 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vann	**Vannskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetrollene bæres til vann**
Egglegging	**På bakken**
Egg per legging	**4-16**
Klekking	**10-22 dager**
Larvetid	**70-90 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Alger/planter og ferdigfôr**
Yngelpleie	**Vokter eggene og bærer rumpetrollene**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ameerega parvula er en liten art i slekten *Ameerega*. Hannen måler 18-23 mm og hunnen 19-24 mm fra snute til kloakk, så frosken er langt mindre enn store slektninger som *Ameerega trivittata*. Grunnfargen er svart, og ryggen er dekket av mørkerøde flekker. Undersiden av kropp og lemmer er svart med blå marmorering eller blå med svart marmorering, og mønsteret fortsetter et stykke opp på sidene. En ufullstendig lyseblå stripe begynner ved forbenet, løper langs overleppen og ender ved øyet eller neseboret. Nyforvandlede unger er blåsvarte, og noen har ingen flekker.

Arten ble beskrevet i 1882 av George Albert Boulenger som *Dendrobates parvulus* og har siden stått i flere slekter. Artsnavnet kommer av latin *parvus*, liten, og henviser til froskens ringe størrelse. Den nært beslektede *Ameerega bilinguis* avløser den mot nord.

Pilgiftfrosker lager ikke giften selv, men tar opp alkaloider fra føden i naturen. Hvor giftig *A. parvula* er, er ikke dokumentert. Oppdrettede dyr som bare får spretthaler og bananfluer, er ikke giftige, men vask likevel hendene etter arbeid i terrariet.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

Utbredelse og leveområde

Ameerega parvula lever i det vestlige Amazonas-lavlandet og på de laveste skråningene av Andes. Hoveddelen av funnene kommer fra Ecuador, i provinsene Pastaza, Morona-Santiago, Napo, Orellana og Sucumbíos; typelokaliteten er Sarayacu i Pastaza. Arten finnes også i det nordlige Peru (Loreto, blant annet ved Iquitos og Pebas) og i det sørlige Colombia (Putumayo). Den lever fra omkring 150 til 1.000 m over havet, noen steder opp til 1.200 m.

Arten forekommer i flere store verneområder, blant andre Yasuní nasjonalpark og Sangay nasjonalpark. I det nordlige Amazonas-lavlandet i Ecuador avløses den av *Ameerega bilinguis*.

> **Naturlig utbredelse:** Colombia, Ecuador og Peru.

LEVEOMRÅDE

Ameerega parvula lever på skogbunnen i regnskog på fastland som ikke oversvømmes (terra firme), og i sekundærskog, i løvlaget og tett ved bekker. Den er dagaktiv. Eggene legges på bakken, og hannen vokter dem og bærer rumpetrollene til vann: de settes av i de rolige, grunne delene av små bekker, og flate vannpytter, for eksempel i hjulspor, brukes i stedet når det ikke er noe annet.

Klimaet er varmt og fuktig hele året, og nettene er bare noen få grader kjøligere enn dagene. Landbruk og kvegdrift fjerner leveområde lokalt, men IUCN vurderer arten som ikke truet.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stellet av *Ameerega parvula*. Arten lever i samme slags skog som den nært beslektede *Ameerega bilinguis*, som har samme størrelse, og tallene for terrarium, klima og avl er lånt derfra. *Allobates femoralis* lever i de samme skogene.

Et terrarium på minst 40 × 40 × 40 cm (lengde × bredde × høyde) passer til et par. Arten lever på bakken, så gulvarealet er viktigere enn høyden. Et regnanlegg og en tåkemaskin gjør det lettere å holde klimaet. Glass holder på fuktigheten, og lokket eller fronten må ha nettflater, slik at luften ikke står stille.

Bunnen bygges bioaktiv: et drenslag av ekspanderte leirkuler nederst, et nett som skillelag og over det en fuktig, åpen jord av kokosfiber, orkidébark og sphagnum. Legg et tykt lag tørket løv øverst, for det er froskens naturlige leveområde og gir skjul. Tilsett spretthaler og små tanglopper, som holder bunnen ren og er ekstra føde. Innred med bregner, mose, rotstykker og korkbark, slik at det er mange skjul og brutte synslinjer. Fjern døde blader og mugg.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon Les mer: Terrarieoppsett og bioaktiv bunn

TEMPERATUR

Dagtemperaturen er 25-26 °C, og om natten senkes den 4-5 grader til 20-22 °C. Arten er knyttet til skogbunnens jevne klima og tåler varme dårlig; temperaturer over 28 °C er en risiko, særlig hvis luften samtidig står stille.

Terrariet skal ikke ha et varmepunkt. Er rommet for kaldt, kan en svak oppvarming av rommet eller en varmematte på siden av terrariet hjelpe. Hold terrariet unna direkte sol, og sjekk temperaturen med et termometer nede ved bunnen. Vinterdvale er ikke aktuelt, for klimaet har ingen kjølig årstid.

Les mer: Varme og temperatur Les mer: Vinterdvale og årstider

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten er 70-80 % om dagen, med et dykk til omtrent 70 % midt på dagen, og tett på 100 % morgen og kveld, gjerne med tåke. Sprøyt løvlaget og plantene grundig morgen og kveld, eller bruk et regnanlegg eller en tåkemaskin på timer. Hold løvlaget fuktig, men ikke vannfylt. Bruk regnvann, osmosevann eller avklort vann uten tilsetninger.

Pass på at luften ikke står stille: gode ventilasjonsflater forebygger mugg og bakterier. Blir det for tørt, søker froskene skjul og slutter å spise. Et hygrometer nede ved bunnen viser om nivået holder.

VANN OG VANNKVALITET

En flat vannskål med 1-2 cm vann gir froskene mulighet til å drikke og er nødvendig hvis det skal yngles, for hannen setter rumpetrollene av der. Skålen må ha en skråning eller stein, slik at en frosk kan komme opp igjen. Bruk regnvann, osmosevann eller avklort springvann uten tilsetninger. Bytt vannet ofte, helst hver dag til annenhver dag, og skrubb skålen, slik at det ikke oppstår belegg. Amfibier tar opp stoffer gjennom huden, så rengjøringsmidler, såpe og kjemikalier må ikke komme i nærheten av vannet eller terrariet.

LYS OG UVB

Lyset skal først og fremst gi plantene en dag-natt-rytme på omtrent 12 timer, og her er en LED-lampe til planter nok. UVB er ikke nødvendig for pilgiftfrosker, så det er valgfritt. Velges UVB, passer en svak lampe tilsvarende Ferguson-sone 1, med rikelig skygge og skjul å trekke inn i. Frosken lever i skogbunnens halvlys, så lyset må ikke være skarpt.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Fôret er små, levende leddyr: spretthaler og bananfluer (*Drosophila melanogaster*), mikrosirisser, siktet engplankton og små tanglopper. Frosken er liten, så større fôrdyr som *Drosophila hydei* passer bare til de voksne. Fôr daglig til unger og tre til fire ganger i uken til voksne, og tilby så mye som froskene spiser på kort tid. Dryss fôrdyrene med kalk ved hvert måltid og med et vitamin- og mineralpreparat en til to ganger i uken.

Spretthaler og bananfluer kan holdes i egne kulturer, slik at det alltid er fôr.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er dagaktiv og lever mest på bakken. Hannene roper og forsvarer formodentlig små revir, slik slektningene gjør, så et par er den sikre holdformen i et mindre terrarium. Frosken er ikke et dyr til håndtering: huden er følsom, og stress gjør dyret mottakelig for sykdom. Flytt den med et rent, fuktig beger ved rengjøring.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnen er litt større enn hannen (19-24 mm mot 18-23 mm), men forskjellen er liten, så kjønnet er vanskelig å se. Hannen kjennes på ropet sitt. Alderen ved kjønnsmodenhet er ikke dokumentert. Et par sikres best ved å holde en gruppe unge dyr sammen og vente til to dyr søker sammen.

PARRING

Paret går i amplexus på bakken i løvet, og hannen vokter deretter eggene. Kraftigere sprøyting, en litt kjøligere natt og friske vannskift kan sette i gang yngleatferden. Hvordan arten parer seg i fangenskap, er ikke beskrevet.

EGG OG RUMPETROLL

Hunnen legger eggene på bakken i løvet, og hannen vokter dem. Når de er klekket, bærer han rumpetrollene på ryggen til vann. Hunnen legger 4-16 egg om gangen. I terrariet kan en filmboks eller en petriskål under et halvt kokosnøttskall brukes som eggleggingssted.

Rumpetrollene kan oppdrettes i små beholdere med regn- eller osmosevann ved 24-26 °C. De fôres med flakfôr, alger og bløtgjort plantefôr, og vannet må være rent. Rengjør beholderne ofte.

METAMORFOSE

Eggene klekkes etter 10-22 dager, og rumpetrollene gjennomgår metamorfose etter 70-90 dager. Når forbena er kommet fram, må rumpetrollet kunne komme opp av vannet: senk vannstanden, og legg en øy av sphagnum eller et stykke bark i beholderen. Etter metamorfosen oppholder den lille frosken seg mest på land, og halen krymper i løpet av noen dager. Hold dyret fuktig og rolig, og fôr når halen er borte.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene er blåsvarte og svært små og tar bare de minste fôrdyrene: nyklekte spretthaler og vingeløse bananfluer av arten *Drosophila melanogaster*. Oppdrettet foregår i et lite terrarium med fuktig løv, mose og skjul, og fôret dryssest daglig med kalk. Ungene kan holdes i en gruppe så lenge det er nok plass til at de kan gå hver sin vei. Når de kan yngle, er ikke dokumentert.

Helse og vanlige feil

Det finnes ingen artsspesifikk kunnskap om sykdommer hos *Ameerega parvula*. De vanlige problemene for pilgiftfrosker i terrarier gjelder også her:

- For lav luftfuktighet og stillestående luft gir tørre, stressede dyr som slutter å spise.
- Mugg, bakterier og skitt i terrariet gir hudproblemer og infeksjoner. Fjern mugg og døde planter, og bytt vann ofte.
- Manglende kalk og vitaminer gir skjelettsykdom (hevelser, skjeve bein, kramper).
- Parasitter (for eksempel rundmark og flagellater) viser seg som vekttap til tross for god appetitt.
- Temperaturer over 28 °C er farlige.

Gå til en veterinær med kunnskap om amfibier hvis frosken er mager, sitter apatisk eller har sår på huden.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.